

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 668/2023
13.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Ирене Вуковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Драган Симоновић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране – ВП, коју заступа Војно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3148/2022 од 18.10.2022. године, у седници одржаној дана 13.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3148/2022 од 18.10.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 3148/2022 од 18.10.2022. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 1328/2020 од 11.02.2022. године тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилац тражио исплату неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена у периоду од 01.01.2017. до 31.10.2017. године у износима од 682,06 динара за јануар, од 9.967,68 динара за фебруар, од 14.373,92 динара за март, од 9.016,32 динара за април, од 4.573,52 динара за мај, од 5.009,06 динара за јул, од 653,36 динара за август, од 5.724,64 динара за септембар и од 6.147,54 динара за октобар, са затезном каматом на ове износе почев од 20. у месецу за претходни месец.

Свака странка сноси своје трошкове поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1328/2020 од 11.02.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име припадајуће а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 01.01.2017. до 31.10.2017. године исплати тужиоцу новчане износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20. у месецу за претходни месец па све до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцу износ од 120.318,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3148/2022 од 18.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1328/2020 од 11.02.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији тужене у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе и тумачења материјалног права по питању права професионалних припадника Војске Србије на новчану накнаду за прековремени рад, и начина њеног остваривања.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је професионални војник у чину старијег водника, распоређен на радно место ... – Решењем тужене Ии 9792-1 од 06.11.2017. године тужиоцу је признато право на скраћено радно време од два сата дневно – десет сати седмично, јер је распоређен на радно место на којем се војна служба врши под отежаним условима, утврђено Правилником о пословима, радним и информацијским местима у Војсци Србије и Министарству одбране на којима се врши специфична војна служба и служба под отежаним условима, и призната су му сва права као да ради са пуним радним временом. И поред признатог права на скраћено радно време тужилац је радио пуно радно време, и тако остварио сате прековременог рада који му нису плаћени.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби Закона о Војсци Србије и Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, цитираних у образложењу другостепене пресуде, усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату увећане плате за прековремени рад у спорном периоду, у висини утврђеној вештачењем.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије, као елеменат посебних услова под којим професионално војно лице (офицер, подофицер и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате

обезбеђених у буџету Републике Србије намењених за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице, односно установе или би била нанета материјална штета или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. ст. 1. и 2. Закона о Војсци Србије припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од 8 сати недељно, нити дуже од 4 сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у 3. ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протекла тромесечја у којим их је остварио (став 2); да се изузетно професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. ст. 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из чланова 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из ст. 1. и 3. овог члана (став 4).

Према одредбама чланова 141. и 142. Закона о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“ странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнину и јубиларну награду.

Из изложеног, по становишту ревизијског суда, следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права – утврђивања права на слободне сате, као правила, или права на исплату увећане плате, као изузетка за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова – немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојања сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

Стога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 2. и 154. ЗПП, имајући у виду делимичан успех странака у овом спору.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић